

- Interesele elevilor fiind foarte variate, este important a le propune activități ce i-ar uni și le-ar permite să-și dezvolte abilitățile sociale.
- Pe parcursul acțiunilor desfășurate elevii trebuie să simtă susținerea profesorilor. Activitatea organizatorică a elevilor nu este doar un joc, ci o inițiativă capabilă să rezolve probleme importante.
- Profesorul este un model pentru elevii săi. Dacă le cerem responsabilitate, trebuie să le servim drept exemplu.
- Organele de autoconducere trebuie se le delege elevilor atribuții și responsabilități în funcție de posibilitățile acestora.

- Autoconducerea este o componentă a vieții elevilor. Participând în administrare, elevii își exercită și își apără drepturile.
 - Promovând autoconducerea școlară, urmează să se creeze condiții favorabile pentru activitatea participanților, fiecare conștientizând faptul că de el depinde atât reușita cât și insuccesul celor întreprinse.
 - Un asemenea model de autoconducere impune reguli stricte. Trebuie să avem încredere în elevi, în capacitățile și posibilitățile lor.
- Astfel, vom educa cetățeni activi, cu spirit de inițiativă, responsabili pentru soarta lor și a societății.

Vladimir **GUȚU**

Universitatea de Stat din Moldova

Reprezentările politice ale liceenilor: abordare sociopedagogică

și general umane, iar, pe de altă parte, se observă unele tendințe negative: neînțelegerea rolului pe care trebuie să-l aibă în societate, absența unui ideal, idolatrizarea reprezentanților show-business-ului etc.

În scopul determinării reprezentărilor politice ale tinerilor, am inițiat un sondaj de opinie la care au participat liceeni din mediul urban și cel rural. La întrebarea „Vă interesați de politică?”, elevii din liceele satești au dat următoarele răspunsuri: nu – 36%; da – 26%; uneori – 38%. Elevii din liceele mun. Chișinău: nu – 20%; da – 44%; uneori – 36%.

La întrebarea „Dacă ți se va permite, vei participa la alegeri?” 92% din liceeni au răspuns afirmativ și 8% – negativ. Pentru a motiva răspunsurile, au fost aduse următoarele argumente:

- Curiozitate – 14%
- Datorie cetățenească – 78%
- Zadarnică pierdere de timp – 8%

Drept rezultat al democratizării vieții social-politice, în Republica Moldova a început să crească activismul civic al populației, inclusiv al tineretului, care își asumă rolul de promotor al noii culturi politice și al tradițiilor democratice. În acest context, formarea culturii politice la generația în creștere reprezintă pentru teoria și practica educațională o problemă de importanță majoră.

Lumea contemporană este complexă, diversă, dinamică și contradictorie, de aceea tineretul trebuie să înțeleagă bine esența schimbărilor care au loc în societate, caracterul lor novator, să participe activ și conștient la procesele ce se desfășoară.

În prezent se impune tot mai mult conceptul de socializare politică, care presupune asimilarea anumitor norme, valori și modele de comportament, participarea individului la activitățile social-politice. Acest tip de socializare prevede o interacțiune permanentă a individului cu sistemul politic, fiind concomitent un proces de transformare a normelor culturii politice ale societății în valori proprii. Astfel, gradul de influență a sistemului politic asupra formării politice a personalității depinde, într-o anumită măsură, de convingerile individului.

În acest context, se evidențiază două perspective. Pe de o parte, tineretul tinde să asimileze valorile naționale

Atoum **RAID ALI**

doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

Majoritatea respondenților (82%) doresc să cunoască programele electorale ale partidelor politice ce participă la scrutin.

Asupra formării reprezentărilor politice ale liceenilor influențează mai mulți factori:

- Mass-media: rating-ul cel mai înalt aparține televiziunii – 62%; ziarelor – 21%; radioului – 17%
- Părinții – 60%

Formarea și dezvoltarea reprezentărilor politice la tineret este un proces complicat și contradictoriu, asupra căruia influențează:

- ansamblul condițiilor obiective, adică sistemul relațiilor sociale, în care are loc socializarea;
- societatea prin intermediul instituțiilor social-politice;
- tineretul ca subiect al activității;
- situația socială a tineretului.

Studierea practicii de formare a culturii politice la elevii din clasele liceale a demonstrat necorespunderea cu cerințele actuale. Fenomenul este determinat și de absența condițiilor indispensabile socializării politice a liceenilor prin intermediul sistemului de învățământ. Una din cauze este lipsa unui curriculum adecvat, în baza căruia să se formeze la elevi cunoștințe și atitudini politice. Totuși, în ultimul timp în licee a fost introdus cursul „Noi și Legea” care, parțial, realizează obiectivele formării culturii politice a elevilor. S-a observat că eficiența procesului de instruire depinde, în măsură considerabilă, de personalitatea profesorului, de obiectivele și conținutul materialului de studiu și de tehnologiile educaționale folosite. Astfel, la întrebarea „Care din cunoștințele însușite la obiectul „Noi și Legea” le consideri interesante și necesare? Ce factori au contribuit la însușirea lor?” 39% din numărul elevilor au menționat personalitatea profesorului; 30% – conținutul temei; 26% – discutarea temei; 20% – modul de a privi problema; 16% – legătura cu problemele practice; 10% – abordarea deplină a temei; 2% – nota; 3% – responsabilitatea elevilor; 2% – nu au știut ce factor să indice.

Răspunsurile la întrebarea „La ce activități cu caracter politic ați participat? Prin ce v-au plăcut?” au fost următoarele: 95% – nu am participat; 1% – am participat o singură dată; 4% – am participat de câteva ori la „Masa rotundă” organizată în liceu.

Elevii din licee nu cunosc astfel de forme de educație politică efective, ca serata de întrebări și răspunsuri, dezbaterile, conferința, susținerea referatelor. De menționat însă că 57% din respondenți și-au manifestat dorința de a participa la diverse activități tematice: „Tînărul politician”, „Muzica și politica”, „Cartea politică”, „Parlamentul copiilor” etc.

În urma analizei opiniilor liceenilor cu privire la educația lor politică am constatat că aceștia apreciază,

în primul rând, iscusința profesorului de a aborda noi idei și probleme importante. Drept aspecte negative ale procesului, ei consideră evitarea subiectelor controversate, motivarea insuficientă a principiilor expuse, lipsa schimbului liber de păreri la lecții. Referitor la predarea unor discipline („Noi și Legea”, „Istoria”) elevii menționează: nivelul redus de organizare a discuțiilor (30,5%), predominarea materialului descriptiv (18,5%), abordarea unor întrebări neinteresante (9%), necorespunderea problemelor dezbătute realității (39%), dominarea punctului de vedere al profesorului (69%). Toate aceste neajunsuri trebuie luate în considerație în cadrul procesului de formare a culturii politice la liceeni.

La educarea culturii politice contribuie și alți factori extrașcolari. Aproximativ 58% din cei chestionați urmăresc evenimentele din țară și de peste hotare, 61% – desfășurarea campaniilor electorale, 47% se interesează de acțiunile forțelor politice, 34% – de activitatea personalităților politice și doar 22% de rolul tineretului în viața politică. Este important de subliniat că 83% din numărul liceenilor doresc să-și ridice nivelul de cultură politică, menționând totodată calitatea joasă a emisiunilor cu tematică politică ale televiziunii naționale, tendențiozitatea unor articole publicate în ziare.

Studiul efectuat a demonstrat necesitatea creării unor noi instrumente de formare a culturii politice la liceeni (care trebuie corelate cu evoluția proceselor democratice din țară). Activizarea conștiinței politice, constituirea fondului motivațional, diferențierea intereselor politice ale liceenilor sînt elemente de care ar trebui să se țină cont în elaborarea unui demers educațional adecvat. Din analiza efectuată, constatăm lipsa unei concepții științifice argumentate de formare a reprezentărilor politice în cadrul învățămîntului liceal. Această stare de lucruri demonstrează că formarea culturii politice la elevi este o stringență, iar modalitățile concrete de realizare va constitui subiectul preocupărilor noastre ulterioare.

REPERE BIBLIOGRAFICE:

1. Frunțașu, P.; Rusnac, Gh., *Republica Moldova pe calea democratizării*, USM, Chișinău, 2001.
2. Muraru, I., *Drept constituțional și instituții politice*, București, 1997.
3. Josanu, Iu., *Cultura politică. Abordare de concept*, în *Arena politicii*, nr. 5, 1996.
4. Solomon, C., *Cunoștințe politice și cultura politică*, în „Cugetul”, nr. 3-4, 2001.

Recenzenți:

- C. Solomon, doctor habilitat în științe politice
O. Dandara, doctor în pedagogie